

Datum: 2022-10-14

Till: Kommunstyrelsen

Handläggare: Klara Harmark-Peters

Dnr: B 2022-818, KS 000596/2022

Yttrande – remiss av Utredning av mål om ökad andel cykling i Sverige

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen godkänner förslag till remissyttrande och att det får expedieras till Infrastrukturdepartementet.

Sammanfattning av ärendet

Båstads kommun är utsedd till remissinstans för regeringsuppdraget "Utredning av mål om ökad andel cykling i Sverige", en remiss från Statens väg- och transportforskningsinstitut (VTI). Syftet med det nationella målet är att, med hänsyn till cyklingens samhällsekonomiska effekter, främja ökad cykling inom alla åldrar och socioekonomiska grupper i hela landet.

I detta förslag till remissyttrande är Båstads kommun positiv till ett nationellt mål, men understryker att det inom landet är skillnad på möjligheterna till måluppfyllelse, bland annat beroende på geografi, befolkningssammansättning, strukturer i den byggda miljön, rådighet över väginfrastruktur samt ekonomiska resurser. Ska målsättningarna kunna nås, behövs riktade medel eller andra statliga och/eller regionala åtgärder. Hänsyn behöver tas till de olika förutsättningarna som finns inom landet och vikten av samverkan mellan olika aktörer.

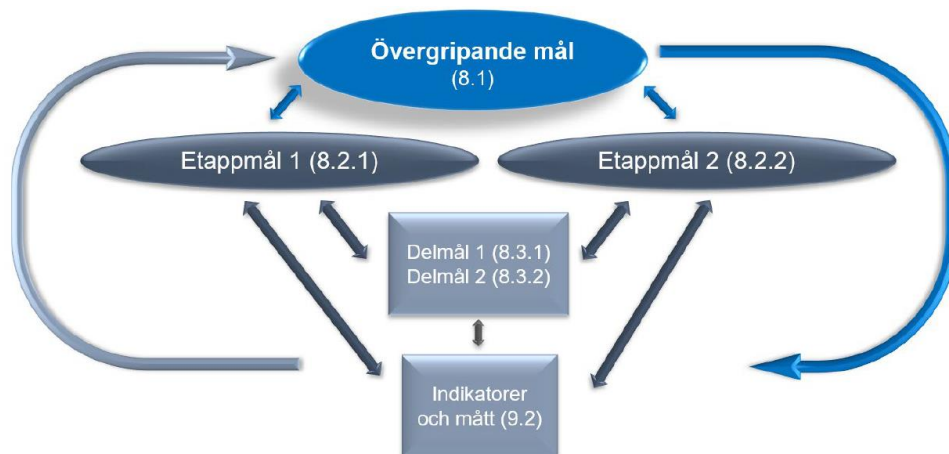
Bakgrund

Båstads kommun är utsedd till remissinstans för regeringsuppdraget "Utredning av mål om ökad andel cykling i Sverige", en remiss från Statens väg- och transportforskningsinstitut (VTI). Remisstiden pågår till och med den 18 november 2022. Regeringsuppdraget utgår från propositionen "Framtidens infrastruktur – hållbara investeringar i hela Sverige" och innebär framtagandet av ett definierat mål för ökad cykling på nationellt plan, vilket idag saknas. En målstruktur, förslag på indikatorer och ett system för uppföljning beskrivs närmre i remisshandlingen.

Aktuellt

Remisshandlingen ger en översikt över befintliga strategier och målsättningar samt förutsättningar och potential för ökad cykling. Syftet med det nationella målet är att, med hänsyn till cyklingens samhällsekonomiska effekter, främja ökad cykling inom alla åldrar och socioekonomiska grupper i hela landet. Ökad andel cykling ses inte som ett ändamål i sig, utan som ett verktyg för att cyklingen ska bidra till ökad tillgänglighet, förbättrad folkhälsa och för att klimat- och miljö kvalitetsmålen ska nås. VTI har avgränsat uppdraget bl.a. med att cykling omfattar vad som kan betraktas som vanliga cyklar (tramp-/vevcyklar) samt elcyklar.

Målstrukturen som VTI föreslår ser ut såhär:

Mål, etappmål, delmål samt indikatorer med olika mått ingår i den föreslagna målstrukturen. Siffrorna inom parentes i bilden avser avsnittet i remissen där de olika delarna finns beskrivna.

- Övergripande mål: Cyklingen i hela Sverige ska öka så att tillgängligheten förbättras, folkhälsan stärks och klimat- och miljöpåverkan minskar.
- Etappmål 1: Cykelresornas andel av det totala antalet resor i Sverige ska öka till 20 procent år 2030 och till 26 procent år 2035, utan att andelen gång- eller kollektivtrafikresande minskar.
- Etappmål 2: Cykelresornas andel av det totala persontransportarbetet i Sverige ska öka till 3 procent till 2035, utan att gång- eller kollektivtrafiken minskar.
- Delmål 1: Cykelresornas andel av det totala antalet resor i Sverige kortare än 10 km, ska öka till 30 procent år 2030 och till 45 procent år 2035, utan att andelen gång- eller kollektivtrafikresande minskar.
- Delmål 2: Cykelresornas andel av det totala antalet resor för barn i grundskoleåldern i Sverige ska öka till 40 procent år 2030 och till 50 procent år 2035, utan att andelen gångresor minskar.

Yttrande

Båstads kommun har avgränsat yttrandet till att beröra kapitel 8 - Förslag och motiv till mål och målstruktur samt kapitel 9 - Förslag på uppföljning av föreslagna mål.

Det är positivt att ett nationellt mål för ökad cykling tas fram, och att målsättningarna tar hänsyn till att ökad cykling är ett verktyg för att nå andra mål, inte ett självändamål. Detta uttrycks i målformuleringarna med att andelen gång- och kollektivtrafikresande inte ska minska på bekostnad av ökad cykling. På så vis blir det tydligt att det är en överflyttning från bilen till cykeln som transportmedel som är det viktiga i sammanhanget.

Såväl delmålet om ökad andel av det totala resandet (etappmål 1) samt ökad andel av det totala persontransportarbetet (etappmål 2) är satta förhållandevis högt, vilket kan vara en poäng i avseendet målstyrning. Vad gäller delmålen har VTI valt att särskilt lyfta fram att det är just de korta resorna under 10 kilometer som har störst potential att göras med cykel istället för med bil (delmål 1). Grundskolebarnen ses som en viktig samhällsgrupp, för vilka cykelresornas andel ska mer än fördubblas till 2030 och nå 50 procentandelar år 2050 (delmål 2). Båstads

kommun instämmer i att det är viktigt att fler barn ska cykla/gå istället för att åka bil till målpunkter så som skola och fritidsaktiviteter. Dock vill Båstads kommun understryka att det inom landet är skillnad på möjligheterna till måluppfyllelse, bland annat beroende på geografi, befolkningssammansättning, strukturer i den byggda miljön, rådighet över väginfrastruktur som är viktig för utveckling av cykelvägnätet samt ekonomiska resurser. Ska målsättningarna kunna nås, behövs riktade medel eller andra statliga och/eller regionala åtgärder.

Det finns potential att öka cykelns andel av de resor som sker på landsbygden och utanför/genom tätorter, men det vägnätet har kommunen sällan rådighet över. Flera av dessa vägar har Trafikverket som väghållare. Därför är det viktigt att den nationella handlingsplanen med styrmedel och åtgärder som VTI föreslår ska tas fram som ett nästa steg (kapitel 10), tar hänsyn till de olika förutsättningarna som finns inom landet och vikten av samverkan mellan olika aktörer. Inte minst hur den samspelar med nationell infrastrukturplan och vidare regional transportinfrastrukturplan, där finansieringen och utpekandet av cykelvägsobjekt längs statliga vägar hanteras. Den ändrade finansieringsmodellen i nu aktuell plan för åren 2022-2033 syftar till att öka genomförandegraden av cykelvägar längs statliga vägar, med földeffekten att betydligt färre cykelvägsobjekt pekats ut. I Båstads kommun finns numera inget cykelvägsobjekt med i plan. Konsekvensen är att cykelvägnätet mellan tätorter och målpunkter svårtligen kan utvecklas vidare, eftersom Båstads kommun saknar rådighet över detta vägnät.

Ytterligare en aspekt är att även mindre vägar och gator inom tätorter i Båstads kommun är statliga. Hade kommunen haft rådighet över detta mer finmaskiga vägnät, skulle gång- och cykelvägar kunna utvecklas med ett helhetsgrepp, och resultera i ett mer sammanhängande cykelvägsnät inom tätorterna och till lokala målpunkter så som skolor. En översyn över det statliga vägnätet, där Trafikverket är väghållare, bör initieras i syfte att öka den kommunala rådigheten över det finmaskiga vägnätet inom tätorterna.

Vad gäller avsnitt 9.2.1 – Indikator 1 "Välja cykel oavsett ärende", gör den föreslagna indelningen i arbetsresor, skolresor och övriga resor det otydligt till vilken kategori resor till högre studier tillhör. Eftersom data föreslås komma från den nationella resvaneundersökningen (inrapporterat av privatpersoner) kan otydligheter göra att måttet inte ger en rättvisande bild. Även indelningen av kommuner i grupperna storstadskommuner, blandade kommuner och landsbygdskommuner bör ses över. Med en ökad differentiering av kommungruppsindelningen kan en mer nyanserad bild av hur resandet utvecklas ges. Exempelvis skulle SKR:s kommungruppsindelning kunna användas.

I avsnitt 9.2.7 - Indikator 7 "Hela resan-perspektivet", beskrivs hur kombinerade resor med cykel och kollektivtrafik (tåg) ger både flexibilitet och räckvidd. En förutsättning för kombinationsresorna cykel + tåg är att resenärer upplever det säkert, tryggt och gent att nå tågstationen med cykel. Ett mått som skulle kunna utvecklas för att följa upp indikatorn är tågstationernas tillgänglighet med cykel, exempelvis andelen cykelvägsnät inom en viss radie från stationen som kopplar till tågstationen.

Klara Harmark-Peters
Planchef

Beslutet ska expedieras till:
Samhällsbyggnad
Teknik och service

Bilagor till tjänsteskrivelsen:

Utredning av mål om ökad andel cykling i Sverige, remisshandling från VTI

Samråd har skett med:

Ingemar Lundström, projektingenjör